

Vergaderjaar 2016–2017

34 298

Parlementair onderzoek Breed welvaartsbegrip

Nr. 17

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 december 2016

Uw Kamer verzocht het kabinet om een reactie op het rapport «Welvaart in kaart» van de tijdelijke commissie Breed welvaartsbegrip (hierna: commissie).¹ ² Het kabinet heeft 10 oktober 2016 een eerste reactie gegeven en daarbij aangegeven om in een vervolgbrief nader in te gaan op de aanbevelingen van de commissie.³ Deze brief is de vervolgbrief.

Het kabinet wil hierbij nogmaals markeren dat het zich goed kan vinden in de analyse en aanbevelingen van het commissierapport. Het kabinet is het tevens eens met het advies van de commissie om aan te sluiten bij bestaande initiatieven en dat internationaal geharmoniseerde standaarden als uitgangspunt worden genomen.

Doorontwikkeling naar een eerste editie van de Monitor Brede Welvaart in 2018

Het kabinet heeft aangegeven welwillend te staan tegenover het advies van de commissie om de bestaande Monitor Duurzaam Nederland gericht door te laten ontwikkelen tot een Monitor Brede Welvaart. Ook wil het kabinet graag meewerken aan het verzoek van de commissie om ervoor te zorgen dat het mogelijk is om bij het jaarlijkse verantwoordingsdebat stil te staan bij dit onderwerp en heeft daarvoor het CBS gevraagd om in opdracht en voorafgaand aan het verantwoordingsdebat de Monitor Brede Welvaart te publiceren.

Het CBS zal een eerste editie van de Monitor Brede Welvaart leveren voor het Verantwoordingsdebat in 2018. Voor deze monitor wordt een groeimodel voorzien, waarbij de monitor in een aantal jaren stapsgewijs verder wordt ontwikkeld. Er moet namelijk een aanzienlijke ontwikkelingslag worden gemaakt. Dit werk heeft een exploratief karakter, waardoor van

¹ Kamerstuk 34 298, nr. 1

² Kamerstuk 34 298, nr. 3

³ Kamerstuk 34 298, nr. 14

tevoren niet vast staat welke vooruitgang precies wanneer te boeken is. Ook zal de ontwikkeling een iteratief karakter hebben om zoveel mogelijk bij het gebruik in en de wensen van de Kamer aan te sluiten. De jaarlijkse ontwikkelstappen betreffen zowel de scope van de publicatie, de mate van actualiteit van de data als de vernieuwing van de presentatie. De latere edities zullen dus meer aan de wensen van de commissie kunnen voldoen dan de editie van 2018.

Om ook de mogelijkheid te bieden om tijdens het Verantwoordingsdebat van 2017 over brede welvaart te spreken, zal het CBS ter afsluiting van de bestaande reeks een beknopte versie van de Monitor Duurzaam Nederland leveren. Deze publicatie omvat een cijfermatige update van de indicatoren, alsmede een beschrijving van de uitkomsten op hoofdlijnen.

Evaluatie van de jaarlijkse frequentie

De commissie adviseert het kabinet om het CBS te verzoeken met jaarlijkse frequentie de Monitor Brede Welvaart te publiceren. Het kabinet voldoet graag aan dit verzoek. Wel valt te verwachten dat de stand van zaken ten aanzien van brede welvaart van jaar op jaar niet fundamenteel anders zal zijn. Daarom stelt het kabinet voor om na drie jaar (2018–2020) te evalueren of de jaarlijkse frequentie voor langere tijd wenselijk is.

Publicatie van CBS, CPB, PBL én SCP

De Monitor Duurzaam Nederland is een gezamenlijke publicatiereeks van het CBS, CPB, PBL en SCP. Hiermee wordt de aanwezige expertise op elk van de diverse welvaartsaspecten benut. Het kabinet en het CBS vinden de betrokkenheid van de planbureaus belangrijk, ook bij het indicatorenrapport. Daarom verzoekt het kabinet aan CPB, PBL en SCP om met hun expertise ook bij te dragen aan de vormgeving van de publicatie van de Monitor Brede Welvaart. De planbureaus kunnen in het bijzonder bijdragen aan de duiding van ontwikkelingen en door het leveren van input voor het selecteren van de meest relevante indicatoren, zodat de monitor aansluit op voor toekomstige verkenningen op het terrein van brede welvaart. De planbureaus hebben aangegeven hier graag aan mee te werken.

Verkenningen van planbureaus ten behoeve van beleidsrelevantie

De motie van lid Voortman c.s. onderstreepte het belang van beleidsrelevantie voor de Monitor Brede Welvaart.⁴ Voorheen werden onder de vlag van de Monitor Duurzaam Nederland door de planbureaus periodiek verkenningen opgesteld. Hierbij vraagt het kabinet de planbureaus om ook onder de vlag van de Monitor Brede Welvaart periodiek een Verkenning Brede Welvaart uit te brengen met een goede inhoudelijke samenhang tussen monitor en verkenning. De planbureaus zijn ook hiertoe bereid en streven ernaar om het eerste resultaat hiervan in 2018 op te leveren.

Visualisatie aansluiten bij de manier waarop gebruikers informatie verwerken

De commissie is van mening dat de visualisaties van de Monitor Duurzaam Nederland niet bruikbaar zijn voor het politieke debat. De commissie vindt de visualisatie van de Better Life Index van de OESO een aantrekkelijke en toegankelijke wijze van presenteren en ziet deze als inspiratie om de visuele presentatie van de dashboards van de monitor te

⁴ Kamerstuk 34 298, nr. 5

verhelderen, zodat in één oogopslag zicht wordt geboden op de meest essentiële informatie.⁵ Tevens stelt de commissie dat de relatief grote hoeveelheid indicatoren de communicatie over de monitor bemoeilijkt en ook de bruikbaarheid voor beleidsmakers en politici kan verminderen.

Het kabinet vindt het waardevol dat het huidige dashboard van de Monitor Duurzaam Nederland de informatie tracht samen te vatten en tegelijkertijd in de digitale versie de mogelijkheid biedt om door te klikken naar detailinformatie. Het kabinet heeft het CBS verzocht om, in consultatie met de planbureaus en (communicatie)experts, de bestaande visualisaties kritisch te bekijken en waar mogelijk te verbeteren, aan te vullen en/of te vervangen. Daarbij kan de visualisatie van de Better Life Index als inspiratie dienen. Het CBS heeft aan gegeven de verbetering van de visualisatie ter hand te nemen.

Actualiteit verhogen voornamelijk met proxies en nowcasts

De actualiteit van de in de Monitor Duurzaam Nederland gepresenteerde gegevens loopt sterk uiteen, laat volgens de commissie in een aantal gevallen te wensen over en zou verhoogd moeten worden. Het kabinet ondersteunt de roep om actuelere gegevens, maar beseft ook dat snelheid ten koste kan gaan van de kwaliteit van de gegevens. Het CBS heeft toegezegd om de mogelijkheden tot vergroting van de actualiteit stapsgewijs te onderzoeken. Daarbij zal het specifiek kijken naar de mogelijke inzet van proxy-variabelen, nowcasting (het «voorspellen» naar het heden), en versnelling van het verwerkingsproces van gegevens. Met behulp van dit onderzoek zal het CBS proberen voor een selectie van de indicatoren de komende jaren tot een verdere actualisatie van de indicatoren te komen.

Het kabinet ondersteunt deze lijn. Ten behoeve van transparantie dient in de presentatie van cijfers in de monitor wel een duidelijk onderscheid gemaakt te worden tussen de officiële realisatiecijfers die via reguliere statistiekmethoden zijn geproduceerd en de datapunten die via nowcasting of proxy-variabelen tot stand zijn gekomen.

Verdelingsaspecten en vergelijking met andere landen en over de tijd

De commissie verzoekt om informatie in de monitor op te nemen over verdelingen en ongelijkheid van aspecten van welvaart over verschillende bevolkingsgroepen. Het kabinet sluit zich hierbij aan en heeft het CBS verzocht hier in de Monitor Brede Welvaart aandacht aan te besteden. Het CBS heeft aangegeven deze opdracht te willen aanvaarden. Ten behoeve van de Monitor Brede Welvaart zal het CBS indicatoren over verdelingsaspecten toevoegen. Het CBS zal bij deze indicatoren ook zoveel mogelijk internationale vergelijking mogelijk maken, zoals ook voor de overige indicatoren gebeurt.

Sustainable Development Goals

Nederland heeft in september 2015 tijdens de VN-top van staatshoofden en regeringsleiders ingestemd met de *Sustainable Development Goals* (SDGs). In de brief van 30 september jl. (Kamerstuk 26 485, nr. 232) heeft het kabinet zijn ambitie neergelegd om de SDGs in het jaar 2030 te realiseren. Deze SDGs hebben dus ook de brede welvaart als thematiek.

⁵ Zie www.oecdbetterlifeindex.org en voor een voorbeeld van de visualisatie voor Nederland OECD (2015) How's life in the Netherlands? www.oecd.org/netherlands/Better%20Life%20Initiative%20country%20note%20Netherlands.pdf

Daarom zal een hoofdstuk van de nieuwe Monitor Brede Welvaart worden gewijd aan de SDGs. Daarmee geeft Nederland ook invulling aan de belofte om de eigen voortgang op de SDGs te monitoren.

Het CBS heeft in het kader van de reeks Monitor Duurzaam Nederland op 4 november 2016 een publicatie uitgebracht die een inventarisatie geeft van beschikbare SDG-indicatoren en een eerste, partieel beeld schetst van de prestaties van Nederland.⁶ Voor Nederland blijken in vergelijking met andere VN-lidstaten veel relevante indicatoren beschikbaar te zijn. Het CBS is voornemens in 2017 bij andere Nederlandse instellingen beschikbare data te inventariseren. Hierbij zullen onder meer de planbureaus worden geconsulteerd. De «Joint UNECE/OESO/Eurostat Task Force for adjusting CES framework to SDGs» werkt aan het op elkaar laten aansluiten van de CES-aanbevelingen en de SDGs.⁷ Onder meer vanuit het oogpunt van internationale harmonisatie is verstandig dat de integratie van de SDGs in de Monitor Brede Welvaart daarbij aansluit. Het CBS heeft zich bereid getoond om langs deze lijnen te werken.

Internationale harmonisatie

Het kabinet onderschrijft de analyse van de commissie dat er steeds meer sprake is van internationale harmonisatie op het gebied van meten van brede welvaart en juicht dit toe. Tegelijkertijd is het kabinet het eens met de commissie dat de harmonisatie nog niet klaar is en dat hier verdere stappen voor nodig zijn. De commissie roept in eerste instantie vooral internationale organisaties en nationale statistische instituten op om verschillende instrumenten voor het meten van brede welvaart met elkaar in overeenstemming te brengen. Hoewel er uiteraard landspecifieke kenmerken zullen zijn, is het voor een debat over brede welvaart op hoofdlijnen vooral van belang om een internationale vergelijking te kunnen maken in aanvulling op de ontwikkeling in Nederland over de tijd. Dit is nodig omdat simpelweg het niveau van een variabele voor Nederland in isolatie soms moeilijk te duiden is. Daarom, en vanwege het feit dat over de theoretische basis voor het meten van brede welvaart internationaal al veel overeenstemming bestaat, sluit het kabinet zich aan bij de oproep tot meer harmonisatie in meetinstrumenten.

De commissie stelt bovendien voor dat het CBS de internationale harmonisatie blijft aanjagen. Het CBS heeft vooral door het voeren van het voorzitterschap over de «Joint UNECE/OECD/Eurostat Task Force for measuring sustainable development» al een grote bijdrage geleverd en doet dat nu met het voorzitterschap van de «Joint UNECE/OECD/Eurostat Taskforce for adjusting CES-framework to SDGs».⁸ ⁹ Het CBS geeft aan hier graag met de huidige intensiteit mee door te gaan.

Slot

Het kabinet ondersteunt de wens van de commissie om de brede welvaart beter in kaart te brengen. Het is daarom verheugd dat het CBS, in lijn met de aanbevelingen van de commissie, in opdracht van het kabinet wil werken aan een monitor Brede Welvaart die jaarlijks tijdens het verantwoordingsdebat besproken kan worden. Het kabinet zal hiervoor aan het

⁶

⁷ Zie voor het tussenrapport: www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2016/mtg/NewCES_18-Interim_report_on_SDGs_Revised.pdf

⁸ United Nations Economic Commission for Europe, Organisation for Economic Cooperation and Development en Eurostat (2014). Conference of European Statisticians Recommendations on Measuring Sustainable Development. New York/Genève: United Nations.

⁹ Zie www.unece.org/?id=41486 voor informatie over de Task Force on Adjusting CES Recommendations to the Sustainable Development Goals.

CBS ook de benodigde extra middelen ter beschikking stellen en vraagt daarnaast aan de planbureaus om periodiek gezamenlijk een Verkenning Brede Welvaart uit te brengen. Deze monitor en verkenning zullen het debat van de Tweede Kamer en het kabinet faciliteren. Het kabinet kijkt uit naar dit debat.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp